

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 14. De Honorio Papa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Christi actionem operante) processisse credimus. Neque enim quæ divina sunt, secundum Deum, neque rursus quæ sunt hominis secundum hominem (hoc est, neque enim quæ divina sunt, divina voluntate, neque quæ sunt hominis, humana voluntate operatum est Verbum incarnatum) sed humanitus Deus Verbum novam quandam Dei virilem operationem, & hanc totam vivificatricem demonstrat (operando scilicet per humanitatem ut instrumentum, ab ipso divina sua voluntate motum & applicatum.)

Ex his sic paulò inferius prolequitur: Unum igitur eundemque operatum fuisse dicimus, id est, mirè operatum esse salutem nostram, eundemque passum propria carne, & omnes verè sustinuisse salutes passiones, idem est dicere & miracula, ut sit quidem carnis pati non separate videlicet à divinitate, quamvis non divinitatis fuit pati, ipsius autem Dei operatio (fuit) quamvis per humanitatem ejus, hoc est, totam nostram conspersionem hanc (operationem) adimplerit una & singulari voluntate divina, utpote non existente in eo, & alia voluntate (nempe humana.)

Unum, inquit Macarius, & eundem salutem nostram operatum esse dicimus, unamque operationem, & eam Dei, non hominis, quia in Christo una tantum fuit voluntas, nempe voluntas Dei, qua Deus Verbum humanarum patrabat miracula, passiones sustinebat, & omnem actionem nobis salutarem operabatur per humanitatem assumptam, quam utpote omni motu libero proprio carentem movebat, & ad agendum applicabat sua illa divina voluntate, præterquam si alia, nempe humana, fuisset in Christo, fuisset in eo non una, sed duplex operatio, scilicet operatio Dei & operatio hominis, adedque fuissent in eo duo operantes seu operatores, sicut fuissent duo volentes, quod est Christum dividere, & duorum naturarum, divinæ & humanæ, in una Dei Verbi substantia unionem repudiare.

Hæc fuit Monothelitarum doctrina, quibus respondebat orthodoxi, quamvis in Christo fuerint duæ voluntates, nempe divina & humana, adedque duæ operationes, divina & humana; nihilominus in eo fuisse unum volentem, & unum operantem, verèque unum ac eundem salutem nostram operatum esse, quia denominationes volentis & operantis sunt denominationes hypostaticæ, & in Christo unum tantum fuit suppositum, nempe Deus Verbum: peperam autem dici, quod multiplicatis voluntatibus & operationibus in Christo, in eo multiplicentur supposita; cum dualitas voluntatum & operationum non magis pugnare possit cum unitate suppositi, quam naturarum dualitas, quam cum suppositi unitate agnoscere se, profitebantur Monothelitæ. Denique humanitatem à Verbo assumptam, quantumvis ex proprio motu libero agentem, verè ac propriè fuisse instrumentum Verbi, quo Verbum verè ac propriè salutem nostram operatum est, quia hoc ipso quod humanitas assumpta, erat verè ac propriè natura Verbi, omnes ejus operationes erant verè ac propriè operationes Verbi, cum natura qualibet totum quod est, cum omnibus suis potentiis & actionibus sit verè ac propriè suppositi, cujus verè ac propriè natura est,

ARTICULUS XIV.

De Honorio Papa.

§. I.

Utrum Honorius damnatus fuerit à sexta Synodo œcumenica.

Damnatum fuisse probant verba Synodi, & Leonis secundi supra relata §. 3. & confirmatur primò ex generali Synodo septima, in qua præsentibus nec reclamantibus Romanæ Sedis legatis, actione 3. relecta est epistola Tarasii, ad alios Orientis Patriar-

chas scripta, in qua sic loquebatur Tarasius: Sextam (Synodum) laudo, quod ex duabus naturis Christum predicavit, ob id etiam illi duas naturales voluntates & operationes in alterutra natura, humana scilicet & divina, assignavit: anathemate autem execror (utpote ab eadem Synodo anathematizatos) Cyrum, Sergium, Honorium, Pyrrhum, &c.

In eadem sessione tertia relecta quoque est Theodori Patriarchæ Hierosolymitani epistola, in qua hæc scribebat: Sancta sexta Synodus... eos qui... unam voluntatem, unamque operationem Servatoris nostri deitatis & humanitatis constituunt, anathematizavit, nimirum Sergium, Pyrrhum, Petrum, Cyrum, Honorium, &c. Nec tamen legati Apostolici, hæc audientes, pro Honorio reclamaverunt.

Denique actione septima in fidei definitione, quam legati Apostolici subscriperunt cum aliis Episcopis, hæc leguntur: Duas voluntates & actus secundum naturarum proprietatem in Christo predicamus, quemadmodum sexta Constantinopolitana Synodus definiit, de testaturque cum ea Sergium, Honorium, Cyrum, Pyrrhum, Macarium, impios istos pietatis impugnatores.

Confirmatur 2. ex Hadriano II. Romano Pontifice in Synodo Romana, quam contra Photium coegerat, & cujus acta in octava Synodi generali actione 7. relecta sunt, sic loquente: Quamvis Honorius post mortem ab Orientis Episcopis (in sexta scilicet Synodo) anathemate sit affectus, manifestum tamen est, illum de hæresi fuisse accusatum, qua sola in causa licet inferioribus in superiores insurgere. Quamvis & ibi nec Patriarcharum quisquam, nec aliorum ullus Antistitem sententiam pronuntiare potuerit, nisi ejusdem primariæ sedis accedente ad eam rem auctoritate.

Confirmari potest 3. ex Venerabili Bedæ lib. de sex mundi ætatibus, ex Anastasio Bibliothecario præfatione in sua ad Joannem diaconum collectanea; ex auctore vitæ Leonis II. in Pontificali, ex Humberto Cardinali Sylvæ candidæ Episcopo lib. contra Nicetam Peccatorum qui omnes citati sententur, Honorium damnatum fuisse à Synodo sexta; & ex Diurno Romano, in quo Romani Pontifices, fidei professionem emittentes, sic loquuntur: Sanctum sextum universale Concilium centum septuaginta quinque venerabilium Præsulum predicamus, &c. Et inferius hæc profectum verba: Auctores verò novi hæretici dogmatis (unius voluntatis & operationis in Christo) Sergium, Pyrrhum, Paulum, & Petrum Constantinopolitanos, unā cum Honorio, qui pravis eorum assertionibus fomentum impendit, &c.

Dices, cum Baronio. Acta sextæ Synodi iis in locis, in quibus anathema dicitur Honorio, & annumeratur hæreticis, depravata fuerunt à Theodoro Constantinopolitano, cui in ordinem redactio suffectus est Georgius: sed Georgio paulò post absolutam Synodum defuncto, in Sedem Constantinopolitanam, emissæ fidei professione, restitutus est, atque ita rerum summa potitus, ex actis Synodi, à qua cum decessoribus suis ejusdem erroris confortibus damnatus fuerat, expunxit nomen suum, & ejus loco suppositum nomen Honorii.

Resp. I. In actis sextæ Synodi, qualia à legatis Apostolicis Romam allata sunt ad Leonem II. Agathonis successorem, inventum fuisse Honorium inter eos, quos Synodus damnaverat: hoc enim expressè testatur Leo II. in duabus epistolis, quarum primam ad Episcopos Hispaniæ, alteram verò ad Ervigium Hispaniæ Regem scripsit, & quarum jam mentionem fecimus articulo superiore §. 3. Idem probat epistola, quam Leo scripsit ad Constantinum Imperatorem, & in qua postquam approbavit, & auctoritate Apostolica confirmavit fidei definitionem à sexta Synodo factam, cum Theodoro Pharanitano & aliis Monothelitarum ducibus Honorium anathematizat; quod profectò non fecisset, si non eum cum illis à Synodo damnatum fuisse, ex actorum Synodi lectione comperisset.

R. 2. Acta Synodi, qualia Romam à legatis Apostolicis

stolicis ad Leonem II. allata sunt, sincera fuisse, non interpolata & corrupta. 1. Enim nec corrupta fuerunt, nec corrumpi potuerunt à Theodoro Constantinopolitano: nam cum actis illis Constantinopoli disceserunt legati Apostolici septimo ad summum post absolutam Synodum mense, quo sanè tempore nondum rerum summa potiebatur Theodorus, quippè qui in sedem Constantinopolitanam restitutus non est, nisi post mortem Georgii, qui tribus annis Synodo superstes fuit, ut scribit Theophanes in chronico.

2. Dicit non potest, quòd acta illa, antequam legatis Apostolicis traderentur, corrupta fuerint ab alio, putà à Georgio, qui ex actis illis ea, quibus ipse perstringitur, non expunxit. Præterea, quòd, ejurato monothelismo, in gratiam æmuli hæretici, qualem fuisse Theodorum adversarii volunt, acta illa corrumpere voluerit, in ejus locum substituendo Honorium, credibile non est.

3. Si acta Synodi, non sincera, sed depravata legatis Apostolicis accepissent, Romam reversi, & de Honorio à Leone II. interrogati, depravationem detexissent, & contra eam Leo ab illis admonitus reclamasset in suis epistolis, graviterque conquestus fuisset apud Imperatorem, qui cum princeps esset Sedi Apostolicæ devotissimus, ut patet ex Pontificali libro in vita Benedicti II. actorum corruptores, cognita eorum perfidia, gravi pœna proculdubio affectisset.

At inquit. Supposititia videretur epistola Constantini Imperatoris ad Leonem II. quia 1. in ea dicitur, Imperatorem de cogenda Synodo scripsisse ad Agathonem: nam in ea sic loquitur Imperator: *S. Pape Agathonis beatitudinem piis apicibus nostris sumus hortati, ut aliquot mitteret, qui ejus personam obtinerent.* At certum est, quòd Imperator non ad Agathonem, sed ad Donum ejus decessorem de cogenda generali Synodo scripserit. 2. In ejus inscriptione dicitur eam ad Leonem datam esse mense Decembri Indictione decima, quo tempore Leo nondum erat Pontifex: tunc enim adhuc vivebat Agatho, quem scribit Anastasius sepultum fuisse 4. Idus Januarii.

Resp. neg. instantiam. *Ad 1. prob. Resp.* minimè certum esse, quòd Constantinus ad solum Donum de cogenda Synodo oecumenica scripserit, & ex loco epistolæ citato probari, non quòd supposititia sit, sed quòd Constantinus, per eos, qui Roma Constantinopolim venerant, ut electi Pontificis confirmationem peterent, accepta Doni morte, & electione Agathonis, ad hunc, ejus electione confirmata, litteras, quibus eum hortabatur, ut aliquot mitteret, qui ejus personam obtinerent in Synodo Constantinopoli celebranda, dederit, easque fortasse per breves, illum ad sacram Dono ejus decessori inscriptam remittendo: nisi tamen quis malit, Constantinum, cum scribit, se suis litteris Agathonem hortatum fuisse, ut legatos mitteret, qui ejus personam obtinerent in Constantinopolitana Synodo, intelligere sacram illam, quam ad Donum direxerat, quæque cum non Dono, utpotè jam defuncto, sed Agathoni, in ejus locum electo, reddita fuerit, secundum Imperatoris intentionem ad ipsum Agathonem scripta censi potuit, ac debuit.

Ad 2. probationem Resp. Mendum esse in inscriptione epistolæ, & pro mense Decembri legendum esse mense Aprili, quo tempore Leo Pontifex erat, non quidem consecratus, sed electus. Consule quæ à nobis articulo superiore §. 3. cum Philippo Labæo circa electionem, & ordinationem Leonis II. observata sunt.

At inquit. Præfata tres Leonis II. epistolæ supposititiæ sunt, ut probatur de prima, quæ dicitur esse Leonis ad Constantinum Imperatorem, 1. quia in fine legitur, data nonis Maii, indictione decima & in ea dicit Leo, se rescribere ad epistolam Imperatoris, mense Julio ejusdem indictionis acceptam; quæ sibi manifestè contradicunt.

2. Quia mense Julio indictionis 10. Leo II. non

Simonet Theod. Tom. II.

erat Pontifex, quippe qui Pontifex creatus est mense Augusto sequentis indictionis. 3. Quia in hac epistola Leo ait, eam à se scriptam fuisse indictione decima, qua nondum creatus erat Pontifex. 4. Denique, quia in hac epistola scribit Leo Honorium in Monothelitarum hæresi defunctum fuisse, adeoque iusta anathematis sententia condemnatum; cum tamen Leo ignorare non potuerit, quòd Romana Ecclesia publico funere Honorium sepeliverit in templo S. Petri, eique ut catholico Pontifici in omnibus parentaverit.

Resp. ad 1. Pro indictione 10. legendum esse indictione 11. per quam nonis Maji rescripsit Leo ad epistolam Imperatoris, quam acceperat mense Julio indictione decima, ut testatur ipse: *Legatos, inquit, hujus Apostolicæ Sedis unà cum personis, quæ cum eis profecta fuerant, quæ à prædecessore meo Agathone Papa per octavam indictionem pro causa fidei, vestra pietate jubente, illuc directæ fuerant, per nuper elapsam decimam indictionem mense Julio, cum divalibus Clementiæ vestra apicibus, & Synodalibus gestis suscepimus.*

Ad 2. Resp. Leonem mense Julio indictionis decimæ fuisse Pontificem electum, & mense Augusto ejusdem indictionis ordinatum & consecratum. Hic igitur electio Pontificis cum ejus solemnī consecratione malè confunditur. *Ad 3.* Ex dictis patet responsio. *Ad 4. Resp. neg.* In hac enim epistola Leo sic loquitur: *Anathematizamus erroris inventores, idest, Theodorum Pharanitanum, &c. necnon Honorium, qui immaculatam fidem maculari permittit: & omnes qui in suo errore defuncti sunt, &c.* Gratis autem dicitur Leo his postremis verbis: *Et omnes qui, &c.* Honorium comprehendere, quem non dicit in errore Monothelitarum fuisse, sed præcisè dicit, quod verum est, eum imprudenti œconomia & conniventia sua, immaculatam fidem maculari permisisse, eumque ob hanc præcisè causam anathemati subjicit.

Prob. De secunda epistola, quæ dicitur à Leone scripta ad Episcopos Hispaniæ. 1. Quia in hac epistola asseritur, sextam Synodum absolutam fuisse indictione nona, cum tamen acta duarum posteriorum actionum testentur indictione decima absolutam fuisse. 2. In eadem epistola dicitur mitti in Hispaniam non ipsa acta synodalia, sed tantum definitionem Synodi, edictum Imperatoris, & synodalem sermonem acclamatorium, quæ sunt actorum synodaliū minima pars; & tamen can. 2. Concilii Toletani xiv. testantur Episcopi se cum epistola Leonis ipsa integra acta synodalia accepisse.

Resp. ad 1. In hac epistola Leonem non dicere, sextam Synodum absolutam fuisse, sed tantum celebratam fuisse indictione nona. Hæc sunt verba epistolæ: *In Constantinopolitana urbe clementissimus noster ... Imperator ... Episcopis ex totius Mundi partibus aggregatis, quod ex multo tempore fideliter cupiebat ... per nuper elapsam nonam indictionem explevit (hoc est, executus est) universale itaque sanctum sextum Concilium celebratum est.* Præterea, etiam supponendo, quòd Leo scripserit, sextam Synodum absolutam fuisse per nonam indictionem, hoc nullatenus contradicit synodalibus actis, in quibus dicitur actio decima septima habita fuisse die undecimo mensis Septembris indictione decima, & actio decima octava ac ultima habita fuisse sexta decima die ejusdem mensis, eadem indictione: nam tunc temporis jam erat indictio decima Constantinopoli, ubi incipiebat à Kalendis Septembris, sed nondum erat in Occidente, ubi à die tantum vigesimo-quarto ejusdem Septembris incipiebat numerari.

Resp. ad 2. Can. 2. Concilii Toletani xiv. Episcopos non testari, quòd integra acta synodalia cum epistola Leonis acceperint, sed solum dicunt, se cum epistola Leonis accepisse gesta synodalia. Per gesta autem synodalia rectè potuerunt intelligere Synodi definitionem, cum ejus sermone ad Imperatorem acclamatorio. Et verò ad Episcopos Hispaniæ integra acta

Gg 3 lino.

synodalia mittere non potuit cum epistola sua, cum nondum à Græco in Latinum translata essent, ut in sua epistola expressè testatur ipse.

Prob. Denique de tertia, quam Leo scripsisse dicitur ad Ervigium Hispaniæ Regem. 1. Quia in ea hæc leguntur verba, quæ manifestam continent falsitatem; *Per nonam nuper elapsam indictionem piissimus atque christianissimus noster Imperator ad Apostolicæ memoriæ nostrum decessorem Agathonem Papam atque Pontificem scripta imperialia dirigens assatim hortatus est, ut ab sancta Apostolica Sedis Ecclesia de omnibus adjacentibus ei reverendis Conciliis* (hoc est, ex omnibus provinciis Occidentis, cujus Romanus Pontifex est Patriarcha) *legatos . . . in regiam Constantinopolitanam urbem dirigeret, &c.* At indictione nona jam aderant Constantinopoli legati Agathonis cum legatis Synodi, ab Occidentalibus Episcopis Agathone præside celebratæ. 2. Quia eadem illa epistola attribuitur Benedicto II. Leonis successori. At profectò eadem numero epistola à duobus Pontificibus scribi non potuit.

Resp. Quod Leo II. non solùm ad Episcopos Hispaniæ, sed etiam ad Ervigium regem de recipienda, & ab Episcopis subscribenda sextæ Synodi definitione scripserit, apertè colligimus ex can. 1. Concilii Tolertani xiv. & testatur Leo ipse in sua epistola ad Quiricum Tolertanum Episcopum, qui, ut observat Garzia in præfatum Concilium Tolertanum, adhuc vivebat, cum Roma in Hispaniam proficiscebatur Petrus Regionarius à Leone II. missus. Hanc autem, de qua nunc controversitur, epistolam eam non esse, quæ à Leone scripta est, sed loco veræ, quæ exciderit, suppositam esse, non probant ea quæ contra illam obijciuntur. Nam

Ad 1. dico, verba illa, *per nonam nuper elapsam indictionem*, inserta esse ab imperito aliquo exscriptore, qui ea in ejusdem Leonis ad Hispaniæ Episcopos epistola legerat. *Ad 2. dico,* epistolam illam perperam attributam esse Benedicto II. & fortassè in hoc errandi occasionem fuisse, quod non sub Leone, sed sub Benedicto ejus successore, procurante Ervigio, celebrata sit Synodus Tolertana decima quarta, in qua ab Hispaniæ Episcopis recepta, & subscripta est S. Synodi definitio. Addo, præfatum epistolam, ut spuriam planè immeritò rejectum iri, eò quod in ea dicatur Honorius, *immaculatam Apostolicæ traditionis regulam, quam à prædecessoribus suis accepit, maculari consensisse.* Hoc enim verissimum est, ut liquet ex ejus ad Sergium epistolarum lectione, quamquam hoc non ex affectu hæresis, sed sincero studio concordiæ in Ecclesiis Orientalibus servandæ, à Sergio deceptus fecerit.

At inquires. Sextæ Synodi Patres in synodica sua ad Agathonem epistola profitentur se Monothelitas damnasse juxta tenorem sententiæ, ab ipso in eisdem lata: *Inde*, inquiunt, *fundamenta execranda eorum hæreses prorsus convellent, eosque armis spiritualibus paternisque aggredientes, & linguas eorum, ne inter se accommodata loquerentur, confundentes, exruentem ab iis impiissimam hæresis turrim subruimus, ac ipsos ut lapsos circa fidem, ac peccatores anathematibus interfecimus, ex sententia per sacras vestras litteras de iis prius lata, videlicet, Theodorum Episcopum Pharan, Sergium, &c.* Atqui Agatho non damnavit Honorium cum aliis, Sergio scilicet, Cyro, &c. Ergo, &c.

Resp. Patres Synodi sic locutos esse propter hæc Agathonis verba in ejus ad Constantinum epistola: *Quapropter quia & veritas claruit . . . & falsitas denotata, & qua digna est, abominationem consecuta: restat ut . . . novitatis error cum suis inventoribus, & iis qui eorum doctrinam secuti sunt, propriæ presumptionis penam exsolvant, & de medio orthodoxarum Antiquitatum pro sua novitatis hæretica pravitate pellantur, quam, &c.* Itaque Synodi Patres, quia lecta Honorii ad Sergium epistola, judicarunt Honorium mentem ac doctrinam Sergii secutum esse, & hanc ob causam illum anathemati subjecerunt cum

aliis Monothelismi auctoribus, Theodoro scilicet Pharanitano, Sergio, Pyrrho, &c. dicunt in sua synodica ad Agathonem epistola à se anathemati subjectos Theodorum Episcopum Pharan, Sergium, Honorium, Cyrum, Paulum, Pyrrhum & Petrum, ex sententia ab Agathone per litteras ab eo ad Imperatorem scriptas, de iis prius lata.

Dices. Agatho in laudata ad Constantinum epistola, postquam dixit: *Nunc necesse est, ut novi dogmatis* (Monothelitarum) *intentio quosnam secuta sit, & quorum Doctorum auctoritate fulciatur, annotemus,* notat tantum Cyrum Alexandrinum, Theodorum Pharanitanum, Sergium, Pyrrhum, Paulum & Petrum Constantinopolitanos. Ergo de iis tantum judicium ferre potuerunt Patres Synodi, ex sententia ab Agathone per ejus ad Constantinum litteras prius lata. R. neg. consq. Aliud enim est illos tantum novi dogmatis assertores notasse, & aliud, præscripsisse ut illi tantum à Synodo damnarentur. Primum autem fecit Agatho, non secundum, sed è contra generatim definivit, cum illis damnandos etiam esse eos omnes, qui doctrinam eorum sequi deprehensi essent, ut liquet ex verbis ejus supra laudatis: unde Synodus cum illis Macarium Antiochenum, Stephanum ejus discipulum, & Polychronium monachum damnando, quia inventi sunt Monothelismi auctores doctrinam sequi, non contra, sed juxta præscriptum Agathonis fecerunt, recteque dici possunt eos damnasse ex sententia ab Agathone prius lata in litteris, quas ad Imperatorem scripserat.

At inquires. Si sexta Synodus Honorium, & ejus epistolas damnare voluisset, reclamasset legati Apostolici, sicut reclamant, cum prolati sunt duo libelli, quos Vigilus ad Justinianum scripsisse dicebatur, & in quibus una Christi voluntas assecebatur. At legati Apostolici ne verbum quidem pro Honorio & epistolis ejus in Synodo protulisse inveniuntur.

Resp. Legatos Apostolicos contra duos libellos Vigilii attributos reclamasse, quia suppositos esse probare poterant, quod re ipsa præstiterunt. At non reclamant pro Honorio; quia nihil habebant, quod pro illius plausibili defensione in medium afferre possent, quando quidem ex epistolis ejus manifestum erat, illum cum hæreticis communicasse, illorum hæresi per imprudentem œconomiam favisse; in suppressionem duarum in Christo operationum consensisse, atque simili penè in omnibus modo locutum esse cum Monothelismi defensoribus, quos damnabat Synodus.

Addi potest, legatos Apostolicos, cum viderent Orientales Episcopos magno consensu judicare parem esse Honorii causam cum causa Patriarcharum Orientalium, quos Agatho, & cum eo Occidentales Episcopi damnari volebant, quominus cum illis damnaretur Honorius, obstare noluisse, ne sic optatus Synodi exitus impediretur. Quin imò eos hanc ob causam in privatis mandatis ab Agathone facultatem consentiendi, si opus foret, in damnationem Honorii accepisse, non obscurè colligi posse videretur ex verbis supra relatis ex Adriani II. epistola, quæ in octava Synodo actione septima relecta est.

At inquires. In Concilio Lateranensi, Martino primo præside celebrato, Patres nominatim anathematizant Monothelismi auctores, Cyrum scilicet, Sergium, Pyrrhum, & Paulum, omniaque scripta illorum hæresi patrocinantia damnant, nec tamen ullam inusserunt notam Honorio, aut epistolis ejus.

Resp. Patres Synodi Lateranensis Honorium cum Monothelitis, quos damnabant, expressè damnare noluisse, quia certò sciebant illum non ex affectu hæresis, sed ex errore facti lapsum esse, & Sergio, à quo deceptus fuerat, de una & duabus operationibus proscribendis consensisse, atque epistolas illius, animo verè catholico scriptas, catholicum dogma sufficienter exprimere; quamquam ad hæreticum sensum detorqueri possent, si animo hæretico scriptæ supponerentur.

Dixi autem, expressè: nam relecta Pauli Constantinopoli-

tinopolitani ad Theodorum Papam epistola, in qua verbis expressis hanc suam de una Christi voluntate, quam aperte profitebatur, auctoritate Sergii & Honorii confirmabat, neque Martinus, neque alius ex Episcopis, qui aderant, verbum ullum protulit, quo Honorium defenderet, vel excusaret, quod silentium pro tacita quadam Honorii damnatione merito haberi potest, vel certe pro tacita confessione, quod Honorius non vacaret culpa, ob quam non immerito poterit damnari.

At inquit. Acta sexta Synodi corrupta fuisse manifestum indicium est, quod in illis reticetur nomen alicujus heretici, qui nominatim ab illa Synodo damnatus est: nam in illis actis reticetur nomen Theodori Patriarchae Constantinopolitani, quem tamen Synodus damnavit: quare dicendum est hujus Theodori nomen ex actis Synodi expunctum fuisse, & ejus loco suppositum nomen Honorii. *Resp. neg.* Theodorum illum, cui, vel sponte cedenti Patriarchatu, vel aliquam ob causam, quae ignoratur, ex auctoritate suffectus est Georgius, qui post legatos Apostolicos Synodo praesedit, fuisse damnatum à sexta Synodo.

Prob. Omnes Patriarchae Constantinopolitani, qui Monothelitae fuerunt, damnati sunt à sexta Synodo; qui verò catholici fuisse probati fuerunt, ab eadem Synodo cum laude nominati sunt, & in sacris dyptichis conscripti. Ergo Theodorus, qui fuit Monothelita, nominatim damnatus fuit à sexta Synodo. *Resp.* Actum quidem esse in sexta Synodo de Patriarchis Constantinopolitanis, tam Monothelitis, quam Catholicis, qui obierant, & hos, nempe Thomam, Joannem & Constantinum nominatim laudatos, illos verò nempe Sergium, Pyrrhum, Paulum & Petrum nominatim, diris devotos à Synodo. At ex iis, qui adhuc superstites erant, neminem nominatim damnavit Synodus, nisi prius auditum, & de haeresi convictum, in eaque pertinaciter hærere deprehensum, ut patet ex Macario Antiocheno, Stephano ejus discipulo, Polychronio monacho, & Constantino presbytero Apanae.

Theodorus autem abfuit à Synodo; cum à Synodo citatus, interrogatus, auditus, ne leviter quidem conjicere possumus, nullum in Synodo apparet prolatum fuisse instrumentum, quo probaretur hereticus; nam Macarii confessio, quae actione octava relecta fuit, & quam Anastasius Bibliothecarius in vita Agathonis asserit à Theodoro fuisse subscriptam, à solo Macario subscripta invenitur in actis Synodi. Denique quod Theodorus à sexta Synodo tanquam Monothelita damnatus non fuerit, satis probari videtur ex eo quod post Georgii mortem in sedem Constantinopolitanam restitutus est, vivente adhuc Constantino Pogonato Imperatore, qui cum esset religiosissimus, Monothelitis insensissimus, & Synodi oecumenicae, quam procuraverat, devotissimus, nunquam in sedem Constantinopolitanam restitui permisisset pertinacem hereticum, ob suam in haeresi contumaciam ab oecumenica Synodo anathematizatum, quamvis postea sese simularet aut profiteretur catholicum.

§. II.

Utrum Honorius fuerit Monothelita.

RESPONSIO.

Honorius non fuit Monothelita.

Prob. Nam si fuit Monothelita, certe propter haec verba, quae in prima ejus ad Sergium epistola leguntur: *Unde & unam voluntatem facemur Domini nostri Jesu Christi.* Atqui his verbis Honorius non unam absolutam & simpliciter voluntatem, eamque divinam Christo attribuit, sed unam voluntatem humanam contra eos, qui à Sergio per calumniam dicebantur, in Christo admittere duas voluntates humanas inter se contrarias, voluntatem scilicet carnis, & voluntatem spiritus, ut

Simonet Theol. Tom. II.

Prob. I. Ex Joanne Papa IV. qui post Severinum Honorio successit, & in sua pro illo ad Constantinum Imperatorem Heraclii filium Apologia sic loquitur: *Prædictus ergo decessor meus (Honorius) docens de mysterio incarnationis Christi, dicebat non fuisse in eo, sicut in nobis peccatoribus, mentis & carnis contrarias voluntates: quod quidam (Monothelitae scilicet) ad proprium sensum convertentes, divinitatis ejus (Christi) & humanitatis unam eam (Honorium) voluntatem docuisse suspicati sunt, quod veritati omnimodis est contrarium.*

2. Ex S. Maximo in epistola ad Marinum presbyterum, in qua hæc habet: *Honorium etiam Romanum Papam non diffiteri reor, naturaliter in Christo voluntatum dualitatem in epistola, quam scripsit ad Sergium, eo quod unam dixerit voluntatem, sed potius confiteri, & hanc fortassis etiam constabilem. Nam hoc non in reprobationem dixit humanae Salvatoris, & naturalis voluntatis: sed quod nullatenus conceptionem ejus, quae fuit sine semine, vel corruptam nativitatem præcesserit voluntas carnis, vel cogitatio vitiosa; quod deinde ex verbis ipsius Honorii demonstrat.*

3. Ex Joanne Sympono Abbate, qui fuerat Honorii Amanuensis, & ex ejus persona epistolam ad Sergium scripserat. Hic autem à Joanne IV. iussus ad Constantinum Imperatorem scribere, sic in epistola sua loquebatur: *Unam voluntatem diximus in Domino, non divinitatis ejus & humanitatis, sed humanitatis solius. Cum enim Sergius scripsisset, quod quidam duas voluntates in Christo contrarias dicerent, diximus Christum non duas voluntates contrarias habuisse, carnis, inquam, & spiritus, sicut nos habemus post peccatum, sed unam tantum, quae naturaliter humanitatem ejus signabat. Quanti autem sit ponderis hujusce Joannis testimonium, S. Maximus Martyr in disputatione cum Pyrrho habita declarat his verbis: Quis fuerit fide & auctoritate dignus, epistola hujus interpret, qui eam ex persona Honorii scripsit, adhuc superstes, & qui totum Occidentem cum aliis virtutibus, tum dogmatibus fidei christianae illustravit; an ii, qui Constantinopoli, quae ex corda erant, loquebantur?*

4. Ex contextu ipsius epistolae Honorii: *Unde, inquit, & unam voluntatem facemur Domini nostri Jesu Christi, quia profecto à divinitate assumpta est nostra natura, non culpa; illa profecto (natura) quae ante peccatum creata est, non quae post prævaricationem vitata. Et inferius: Non est itaque assumpta, sicut presari sumus, à Salvatore vitata natura, quae repugnaret legi mentis ejus, sed venit quærere, & salvare, quod perierat, idest, vitatam humani generis naturam: nam lex alia in membris, aut voluntas diversa non fuit, vel contraria Salvatori, quia super legem natus est humana conditionis.*

Ratio igitur, propter quam Honorius asserit unam esse voluntatem Domini nostri Jesu Christi, est, quia Verbum assumpsit naturam humanam, non culpam, originalem scilicet, ex qua in nobis voluntatum contrarietas, seu carnis adversus spiritum, vel ut communiter dicitur, partis inferioris, nempe appetitus materialis adversus superiorem, nempe appetitus rationalem, rebellio exorta est. Quae ratio vincit pro una voluntate humana in Christo: pro una verò absoluta & omnimodis voluntate allegari non potuit sine manifestissima, & intolerabili absurditate: ex ea enim sic allegata sequeretur Adamum in statu innocentiae, aut nullam habuisse voluntatem, aut nonnisi divinam habuisse, nec nos habere voluntatem propriam, seu ex proprio motu libero agere, nisi quia Adamus peccavit, & in eo peccante peccavimus. Tantam autem absurditatem, vel potius amentiam nemo sane mentis impingeret Honorio.

Juxta Honorium igitur, Christus ut homo unam voluntatem humanam habuit, nempe voluntatem spiritus sine voluntate carnis, quia Verbum naturam humanam assumpsit, sed sine culpa originali, cujus

Gg 4 pcca

To. 5. Conc.
pag. 1761.

Eod. tom.
pag. 1763.

Eod. tom.
pag. 1816.

Eod. tom.
pag. 1832.

Tom. 6. pag.
929.

pœna est voluntas carnis; quia Verbum naturam assumpsit, non eam, quæ post Adami prævaricationem vitata est per carnis rebellionem, sed eam, quæ ante peccatum Adami creata est in statu innocentie, in quo statu caro spiritui, & pars inferior superiori perfectè subiacebat: unde in Christo ut homine, præter voluntatem naturalem, & appetitum rationalem, Deo perfectè subiectum, non fuit lex alia in membris ejus, aut voluntas diversa, vel contraria voluntati, quam habebat ut Salvator, quia super legem natus humanæ conditionis, liber fuit ab intestina illa pugna, quam experiuntur ii, qui ab Adamo seminaliter descendunt, & in quibus idcirco caro concupiscit adversus spiritum, & spiritus adversus carnem. Vide S. Maximum in epistola ad Marinum presbyterum.

At inquit. Honorius eodem planè sensu unam Christi voluntatem confitetur in sua epistola, quo Sergius in sua Ecthesi. *Resp.* Hoc esse falsum: cum enim Honorius dicit: *Unam voluntatem fatemur Domini nostri Jesu Christi, quia profecto à divinitate assumpta est nostra natura, non culpa, &c.* Apertè significat, se unam voluntatem humanam intelligere, nec aliud velle, unam voluntatem dicendo, quam à Christo, ut homine excludere contrarietatem voluntatum humanarum, seu illam carnis adversus spiritum rebellionem, quam experimur nos, qui peccavimus in Adamo, à quo per viam ordinariam descendimus.

At verò cum Sergius dicit in Ecthesi: *Unam voluntatem Domini nostri Jesu Christi verissimi Dei confitemur*, unam absolutè voluntatem, nempe divinam, intelligit, ut ex contextu manifestum est: nam sic statim prosequitur: *Utpotè in nullo tempore animati intellectualiter ejus corporis separatim & ex proprio impetu contrariè nutui uniti ei Dei Verbi in una subsistentia naturalem ejus producere motionem, sed quando, & qualem & quantam ipse Deus Verbum voluerat.* Quibus verbis, quamvis latere conetur Sergius, satis apertè significat humanitatem Christi omni motu proprio libero caruisse, adeoque nec aliquando operatam esse, nisi à Deo Verbo voluntate divina motam ac determinatam; quod amplius declarat ex ejus ad Honorium epistola, in qua post eadem verba sic prosequitur: *Et ut planius dicatur, quemadmodum corpus nostrum regitur, & ornatur, & disponitur ab intellectuali & rationali anima nostra, ita & in Domino nostro tota humana ejus conspersa ab ipsius Verbi deitate semper in omnibus mota, Dei mobilis erat.*

Adverte discrimen Honorium inter, & Sergium, alioque proinde Monothelitas. Secundum Honorium, una est Christi voluntas, quia Verbum assumpsit naturam nostram, non culpam originalem, qua natura nostra vitata est, & propter quam due voluntates humanæ contrariæ, carnis scilicet & spiritus, nobis insunt: unde perinde est manifestè, ac si diceret Honorius: In Christo ut homine non due voluntates contrariæ, carnis & spiritus fuerunt, sed una tantum fuit, nempe voluntas spiritus. Secundum Sergium, una est in Christo voluntas, quia humanitas à Verbo assumpta caruit omni motu proprio libero; cum nullum planè habere potuerit nisi contrarium nutui Verbi sibi secundum subsistentiam uniti; adeoque nunquam operata est, nisi ad operandum mota, ac determinata à Verbo per divinam voluntatem, quæ proinde sola, & absque omni alia humana voluntate in Christo fuit.

At inquit. Honorius contrarias voluntates, quas à Christo removeret, in sensu accepit, in quo accipiebant Monothelita. *Resp.* Hoc esse falsum: nam, ut ex jam probatis manifestum est, per duas voluntates contrarias, quas à Christo excluderebat, intelligebat voluntatem carnis, & voluntatem spiritus, adeoque duas voluntates humanas invicem adversantes, quales esse non poterant in Christo, quia Deus Verbum naturam nostram assumpsit, non qualis post Adami prævaricationem fuit, sed qualis erat cum à

Deo creata est in statu innocentie: at per contrarias voluntates, quas à Christo excluderebant, Monothelita intelligebant simpliciter duas voluntates, quia putabant, voluntatum dualitatem in eodem supposito esse non posse sine contrarietate: *Impossibile est*, inquit Pyrrhus in collatione quam cum S. Maximo habuit, *in una persona duas simul esse non contrarias voluntates*: unde consequenter, ne, quod impium fuisset, duas in Christo voluntates contrarias admitterent, ab eo rejiciebant omnem voluntatem humanam, sola ei divina voluntate relicta, qua movente ac determinante, non solum divina, sed etiam humana operaretur.

At inquit. Honorius geminam operationem repudiabat cum Monothelitis. *Resp.* Repudiabat quidem, sed non ex eodem affectu: repudiabant enim Monothelita ex affectu hæresis, & quia ex duabus operationibus, divina, scilicet, & humana, consequens erat, quod essent in Christo due voluntates, una divina, & altera humana, quæ cum essent ejusdem suppositi, non possent non esse inter se contraria. Pater ex Sergio in epistola ad Honorium scripta, in qua duas à Christo operationes rejicit, eò quod consequens ei sit, *predicare duas voluntates, contrarietates circa invicem habentes.* At Honorius geminam operationem, non quoad rem significatam, sed quoad vocabulum repudiabat ex affectu concordie inter Orientales restituendæ, & ad sopiendas altercationes, quas in Oriente inter Catholicos, aliis unam operationem, aliis verò duas operationes dicentibus, exortas esse, Sergius ad eum scripserat, quibusque significaverat orthodoxam fidem in periculum adduci. Quare Honorius eò quod duas operationes dici prohibuerit, substitutis terminis æquivalentibus, non magis potest esse suspectus in fide, quam qui ante Nicæni Concilii definitionem, vocabulum *Consubstantialis*, substituto æquivalenti termino, adhibere, vel adhiberi noluisse, in fide suspectus esse potuisset.

At inquit. Sergius in sua ad Honorium epistola hæresim suam his verbis exprimit: *Ad Alexandria Patriarcham scripsimus, ut nullum permitteret unum, aut duas proferre operationes in Christo Deo nostro; magis autem unum eundemque Filium unigenitum Dominum nostrum Jesum Christum verum Deum operatum consisteri tam divina, quamque humana; & omnem Deo decibilem, & homine dignam operationem ex uno eodemque incarnato Deo Verbo indivisè procedere, & ad unum eundemque redigi permanere (oportet) in arita Patrum doctrina & consisteri unigenitum Filium Dei, qui veraciter Deus simul & homo est, eundem operari divina & humana, & ex eo una eodemque incarnato Deo Verbo inseparabiliter atque indivisè omnem divinam atque humanam operationem procedere.*

Atqui Honorius in sua epistola ad Sergium eodem planè modo loquitur: *Nos, inquit, in quo percipimus, oportet ambulare consistentes Dominum Jesum Christum mediatorem Dei & hominum, operatum divina, media humanitate Verbo Deo hypostaticè unita, eundemque operatum ineffabiliter atque singulariter assumpta carne.* Et inferius sic prosequitur: *Nam quia Dominus Jesus Christus, Filius ac Verbum Dei, per quem facta sunt omnia, ipse sit unus operator divinitatis atque humanitatis, plene sunt sacra littera luculentius demonstrantes: utrum autem propter opera divinitatis & humanitatis, una, an gemina operationes debeant derivatè dici vel intelligi, ad nos ista pertinere non debent, &c.*

Resp. Verba illa Sergii: *Magis autem unum, &c.* Catholica fuisse in sensu proprio & obvio, hæretica verò in sensu alieno, ad quem ea Sergius cum aliis Monothelitis detorquebat; vel, si vis, catholica fuisse in sensu literali, hæretica verò in sensu personali Sergii, & aliorum Monothelitarum: nam quod in Christo unus & idem propter unitatem suppositi operator fuerit; unus, & idem propter unitatem suppositi operatus sit Divina, & humana; quod

quod in Christo ex uno & eodem Deo Verbo, quia utriusque naturæ, divinæ & humanæ, suppositum est, omnis operatio divina & humana processerit, verum & catholicum est, & hic est literalis verborum Sergii sensus.

At verò quod in Christo propter unitatem voluntatis unus & idem operatus sit divina & humana; quod omnis operatio divina & humana processerit ex uno & eodem Deo Verbo per divinitatem & humanitatem sola voluntate divina operante, seu quia voluntate divina, quæ sola fuit in Christo, tam per humanitatem, omni motu proprio libero carentem, quam per divinitatem operatum est, falsum & hæreticum est, & hic fuit sensus peritonalis Sergii & aliorum Monothelitarum; vel, si vis, sensus alienus, ad quem verba citata detorquebat Sergius cum aliis Monothelitis.

Honorius autem, cum in sua ad Sergium epistola iisdem verbis aut similibus usus est, ea intellexit in sensu proprio & literali, non alieno personali Monothelitarum, quem penitus ignorabat; Sergium enim, nihil planè de eo suspicatus, habebat pro viro apprime catholico. Eadem igitur aut similia verba, quæ in Sergii & aliorum Monothelitarum scriptis erant hæretica, utpote derecta in sensum alienum, in epistola Honorii planè catholica sunt, utpote in sensu proprio ac literali intellecta ab Honorio, qui cum Monothelitis geminæ operationis vocabulum rejiciendo, retinebat rem per illud significatam, quam respuebant Monothelitis, unicam Christo voluntatem, nempe divinam, & consequenter unicam operationem, quam modò divinam, modò Dei virilem appellabant, attribuentes.

At inquit. Honorius in sua ad Sergium epistola expressè asserit se idem sentire & loqui cum Monothelitis. *Hæc nobiscum*, inquit, *fraternitas vestra prædicet, sicut & nos ea vobiscum unanimiter predicamus, hortantes vos, ut unius vel geminæ novæ vocis inducunt operationis vocabulum aufugientes, unum nobiscum Dominum Jesum Christum Filium Dei vivi, Deum verissimum, in duabus naturis operatum divinitus atque humanitus, fide orthodoxa & unitate catholica prædicetis.*

R. Honorius hæc scribere, quia Sergium, quem, ut jam dictum est, habebat pro viro apprime catholico, dubitabat. Primò, unius & geminæ operationis vocabulum rejicere ex affectu concordie, & ad sopiendam altercationem Orientales inter Catholicos exortam, atque ne dicendo unam operationem, eum Eutychem; vel geminam dicendo, cum Nestorio sentire videamur. Secundò scripsisse, *Unigenitum Filium Dei, qui veraciter Deus simul & homo est, eundem operari divinam & humanam, & ex eo uno eodemque incarnato Deo Verbo omnem divinam atque humanam operationem procedere*; scripsisse, inquam, in sensu proprio ac literali, qui planè catholicus est, & quem intendit Honorius, cum ait: *Hortantes vos, ut unum nobiscum Dominum Jesum Christum in duabus naturis operatum divinitus atque humanitus prædicetis*: sic enim loquitur Honorius, quia cum Catholicis contra Nestorium credit, Christum unum esse suppositum, non duo supposita, & operatum esse divinitus voluntate divina, atque humanitus voluntate humana: cum in Christo humanam voluntatem agnoverit, adeoque illum humanitus humana voluntate, sicut divinitus divina voluntate operatum, atque illum unum & eundem operatorem & operantem fuisse, non propter unitatem voluntatis, sed propter unitatem suppositi.

At inquit. Ergo sexta Synodus, quæ fuit œcumenica, Honorium ut hæreticum, & epistolam ejus ut alienam ab Apostolicis dogmatibus, & à definitionibus sanctorum Conciliorum, & cunctorum probabilium Patrum, sequentem verò falsas doctrinas hæreticorum damnando, erravit. Nodum sciunt bene multi, respondendo Honorium à sexta Synodo damnatum fuisse, non ut hæreticum sententia & dogmate, sed tantum ut hæreticum communionem cum hæreticis inita, & favore ac patrocinio hæreticis impenso; addunt

que primam Honorii ad Sergium epistolam, dici à sexta Synodo alienam ab Apostolicis dogmatibus, & à definitionibus Conciliorum, & cunctorum probabilium Patrum; sequi verò falsas doctrinas hæreticorum, non minus quam Sergii epistolas, quia in modo loquendi cum Sergio convenit Honorius, & in œconomia, quæ, sicut ille, silentio obrui iussit duarum Christi operationum vocabula; quæ œconomia Apostolicis dogmatibus adversatur: unde typus Constantis in Concilio Lateranensi sub Martino I. damnatus est, ut factus contra immaculatam Christianorum fidem. Similiter, inquit, Honorius à sexta Synodo dicitur mentem Sergii in omnibus secutus, & impia dogmata confirmasse, non consentiendo, sed connivendo; nec approbando pravum dogma, sed silentium de una vel duabus operationibus indicendo.

Qui ita respondent, consulendo sextæ Synodo, iniquiores sunt erga Honorium: nam communionem quidem habuit cum hæreticis, sed quos nesciebat, & quia nesciebat esse hæreticos: nec sciens & volens, favorem ac patrocinium impendit hæreticis, quos proculdubio è contra, hæretica eorum pravitate cognita, damnaver. Denique causa ejus male confunditur cum typi causa: typus enim non solum unius & duarum operationum, sed etiam, quod nullo pacto excusari potest, unius & duarum voluntatum silentium indicere. Honorius verò unius & duarum operationum tantum vocabula usurpari vetat, non ut rem duabus operationibus significatam excludat à Christo, ita ut concordie Ecclesiasticæ consulat.

Hæc sententia in iis, in quibus erga Honorium durior est correctæ, non caret verisimilitudine, & confirmatur auctoritate Leonis II. in epistola ad Episcopos Hispaniæ, ubi mentem sextæ Synodi interpretari videtur, & dicit, ab ea Monothelismi duces condemnatos fuisse cum Honorio, qui flammam hæretici dogmatis non, ut decuit Apostolicam auctoritatem, incipientem extinxit, sed negligentia conserovit. Sed quia non paucis displicet, eò quod illis videatur vim facere verbis Synodi jam citatis, imò & apertè contradicere Synodo actione 18. in fidei definitione dicenti, demonem per organa sua, Theodorum scilicet, Sergium, &c. & Honorium plenitudini Ecclesiæ erroris scandala suscitare, unius voluntatis & unius operationis in duabus naturis unius de sancta Trinitate Christi veri Dei nostri, orthodoxæ plebi novissimè disseminando hæresim, consentaneam insana ac malitiose secta impiorum Apollinarij, Severi, &c.

Supponendo sextam Synodum damnasse Honorium, & epistolam ejus ad Sergium scriptam eodem sensu, quo Sergium ipsum, & alios Monothelismi inventores, eorumque scripta damnavit, R. I. sextam Synodum errasse, ut hæreticum sententia & dogmate damnando Honorium, qui à Monothelitarum hæresi alienissimus fuit. At si errando, erravit tantum in facto particulari & personali: Synodum verò etiam œcumenicam circa facta particularia & personalia errare posse, extra controversiam est: unde quæ à Synodo generali circa ejusmodi facta judicata sunt, possunt ab alia posteriore generali Synodo retractari, & retractata, si opus fuerit, emendari, ut docet expressè S. Augustinus, lib. 2. de baptismo, cap. 3. *Ipsa*, inquit, *plenaria (Concilia) sæpe priora à posterioribus emendantur, cum aliquo experimento rerum, aperitur, quod clausum erat, & cognoscitur quod latebat, sine ullo typo sacrilegæ superbiæ, &c.*

R. 2. Sextam Synodum pariter errasse, epistolam ab Honorio ad Sergium scriptam damnando ut exprimentem Monothelitarum hæresim; at epistolam illam non spectasse absolute & secundum se, sed relatè ad mentem & intentionem Honorii, quem ex falsa præsumptione, non leve fundamentum in Sergii œconomia, ab Honorio approbata, & rumoribus publicis habente, judicavit, hæretico animo scripsisse epistolam suam, & consequenter eo sensu scripsisse, in quo eadem vel similia verba usurparant vel usurpabant Monothelitis; quod est Synodum epistolam Honorii, non in sensu proprio & literali, sed in alieno & personali præ-

presumpto Honorii damnasse, unde sexta Synodus epistolam Honorii ut exprimentem Monothelitarum haeresim damnando, non erravit circa sensum proprium & litteralem illius, sed circa sensum personalem Honorii.

Synodum autem etiam oecumenicam circa sensum personalem auctorum, qui de rebus fidei scripserunt, errare posse facile concedunt Doctores catholici: nam supposito, quod hic libenter re ipsa supponimus, quod Synodus oecumenica, etiam praefato Summi Pontificis iudicio, infallibilis sit circa dogmata, inde sequitur tantum, & sufficit, eam quoque infallibilem esse circa sensum proprium ac litteralem textuum dogmaticorum.

Errorem Synodi, actis ejus diligenter examinatis, deprehendit Leo II. Unde in sua ad Constantinum Imperatorem epistola iudicium ab ea de Honorio & litteris ejus latum corripit, non quidem directe, ne auctoritatem illius elevarit, & ansam daret Orientalibus Monothelitis illam contemnendi & calumniandi, sed indirecte, dicendo: *Anathematizamus... Honorium qui hanc Apostolicam Ecclesiam non Apostolica traditionis doctrina lustravit, sed prophana prodicione im-maculatam fidem maculari permisit.*

Porro Honorius culpa non vacavit, imò verò multiplex ex capite reprehensibilis fuit, quod in re tanti momenti eam, quam par erat adhibere, diligentiam non adhibuit; quod nimium faciles praeberit aures Sergio, & è contra erga Sophronium strenuum orthodoxae fidei defensorem iniquior fuerit; quod oeconomiam de una vel duabus operationibus reticendis, à Sergio propositam, non praemisso synodali examine, approbarit; quod Cyrum Alexandrinum septimo suo anathematismo unam operationem Christi praedicantem non represserit, nec ad palinodiam coegerit, &c.

ARTICULUS XV.

De haeresi Feliciana.

Octavo saeculo ad exitum properante, Elipandus Toletanus Episcopus Felicem Orgellianum Episcopum per litteras consulendo, quid de humanitate Christi sentire deberet, utrum scilicet Christus secundum quod homo est, proprius, an adoptivus Dei Filius credendus esset, ac dicendus; novam excogitandi haeresim dedit ei occasionem: Felix enim ad eum referbens respondit, Christum secundum humanitatem esse Filium Dei adoptivum; quam opinionem scriptis ad eundem Elipandum libris stabilire conatus est. Testatur hæc Eginardus in annalibus ad annum Christi 792.

Docebat igitur Felix Christum secundum divinitatem esse Filium Dei naturæ, secundum humanitatem verò Filium Dei esse non naturæ, seu, ut loquebatur, genere, sed adoptione & gratia; atque ita duos in Christo filios Dei predicabat, unum proprium & naturalem, alterum adoptivum tantum; quem proinde Deum, non propriè, sed nuncupativè tantum esse asserbat: unde cum denominatio Filii sit denominatio hypostatica, ex Felicis doctrina consequens erat, duas in Christo hypostases seu personas esse: quare jure merito dicebatur à Catholicis instaurare haeresim Nestorii, à quo in hoc tantum discreparet, quod Nestorius propter dualitatem naturarum, ipse verò per dualitatem filiationum, duas hypostases seu personas Christo assigneret.

At inquit, Felix dilectis verbis asserbat unicam in Christo personam, nempe personam Verbi, ut probatur ex Alcuino, qui plures contra illum libros confersit, quibus sententiam ejus impugnatur, & in quinto sic loquitur: *Dicis eundem esse Filium Dei, qui est & Filius hominis, & Filium hominis, qui est Filius Dei, ut ex tuis verbis cognosci poterat. Qui illum, inquit, sibi ex utero matris, scilicet ab ipsa conceptum, in singularitate sua persona ita univit atque conjunxit, ut Dei Filius, esset filius hominis, non*

mutabilitate naturæ, sed dignatione: similiter & hominis filius esset Dei Filius, non vertibilitate substantiæ, sed in Dei Filio esset verus Filius.

R. Inde sequi tantum Felicem, quod novatoribus familiare est, sibi contraxisse: quod enim alicubi asserbat divinam & humanam naturam in una Verbi persona substantialiter & hypostaticè unitas esse, hoc destruebat, alibi, asserendo in Christo præter naturalem Dei Filium, alterum esse adoptivum; præter Deum verum, alterum esse nuncupativè tantum Deum; vel, si vis, asserendo humanitatem seu hominem à Verbo assumptum, esse Filium Dei adoptivum, & nuncupativè Deum: unde necessariò consequatur in Christo duos esse filios, unum naturalem, & alterum adoptivum, imò duos deos, unum verum ac proprium, alterum verò impropriè tantum & nuncupativè Deum, addeque necessariò consequatur duas in Christo personas esse, unam divinam, nempe personam Verbi, & alteram creatam, nempe personam hominis assumpti: cum uni & eidem personæ, simul esse Filium naturalem & adoptivum tantum; item simul esse Deum verum, & Deum nuncupativè tantum, repugnet.

Feliciana haeresis in pluribus Conciliis damnata fuit Et 1. quidem in Concilio Forojulienfi, Paulino Aquilejensi præside, anno 791. proscripta est, tacito auctoris nomine, his verbis in fidei symbolo contentis: *In una Christi Jesu persona verus Dei verusque hominis Filius, non alter hominis filius, & alter Dei: sed unus idemque Dei hominisque Filius, in utraque natura, divina scilicet & humana, Deus verus, & homo verus. Non putativus Dei Filius, sed verus: non adoptivus, sed proprius, quia nunquam fuit propter hominem, quem assumpsit, à Patre alienus... in utraque natura proprium eum & non adoptivum Dei Filium confitemur, quia inconfusibiliter & inseparabiliter, assumpto homine, unus idemque est Dei & hominis Filius, &c.*

2. Anno 792. in Concilio Ratisponensi, præfente Carolo Magno, à quo accitus Felix adfuit, & pro virili sua parte sententiam suam defendit, quæ postquam ventilata fuit, synodali auctoritate sacerdotum Christi, qui ex diversis christiani imperii partibus convenerant, æterno anathemate damnata est, inquit, Alcuinus, lib. 1. adversus Elipandum. Felix verò iussu principis ab Angilberto Abbate ductus ad Adrianum I. Summum Pontificem, coram eo errorem suum damnavit, & fidei libellum obtulit, in quo agebat: *Nequaquam Filium Dei adoptivum esse, sed proprium & verum Dominum nostrum Jesum Christum Filium Dei confiteor, juravitque se sic tenere & confiteri.* Quo facto, ad Ecclesiam suam redire permixtus est, ut ait Eginardus in annalibus ad annum 793.

3. Anno 794. in Concilio Francofordiensi: cum enim Elipandus errorem eundem tueri ac propagare pergeret, & Felicem ipsum ad defensionem illius re-lumendam induxisset, atque pro ea scripsisset epistolam ad Carolum Magnum, hic ex universa sua ditione Episcopos Francofurtum convocavit ad celebrandam Synodum, cui interfuerunt etiam legati Apostolici, Theophilactus & Stephanus. In hac autem Synodo lecta est epistola Adriani ad Hispaniæ Episcopos contra Elipandum, quem cum suis confortibus, nisi resipiscerent, Adrianus perpetuo anathematis vinculo religatum, à gremio Ecclesiæ desinebat alienum. In eundem modum adversus Elipandum & Felicem, proscripta eorum de Christi adoptione doctrina, Synodus protulit sententiam, ut patet ex libello sacro-syllabo, quem Italia Episcopi in ipsa Synodo ediderunt, & in quo sic loquuntur: *Elipandum & Felicem, novos hostes Ecclesiæ, sed veterosa fece perfidia pollutos, nisi ab hac stultitia resipiscant, & per rectæ fidei satisfactionem lamentis se abluant penitentia, indignos & ingratos eos à consortio Catholicorum perpetua animadversione eliminare decernimus, & à gremio orthodoxæ Ecclesiæ censemus alienos.* Et paulò inferius: *Eos etiam qui post hanc tam saluberrimam definitionem, quam plenaria Synodus sancto afflata Spiritu*

Tom. 7.
Conc. pag. 999.

Eod. Tom.
Conc. pag. 1000.

Pag. 1001.

Eod. Tom.
Conc. pag. 1150.

Eod. Tom.
pag. 1001.